

موضوع: سند توافق میان اخوان و حزب وفد

به مقام محترم وزارت امور خارجه!
قابل توجه مدیریت محترم دوم سیاسی

جامعه سیاسی مصر از طیفهای مختلف و احیاناً متضادی تشکیل شده است که هرکدام تاریخچه و رویکرد خاص خود را دارد. این احزاب در دوران رژیم گذشته مجال چندانی برای فعالیت نداشتند و بیشتر گفته می شد که احزاب نمایشی هستند. اما بعد از انقلاب مصر، هم احزاب قبلی به صحنه آمده و فعالیتهای شان را از سرگرفته اند و هم احزاب جدیدی تشکیل شده اند.

یکی از دغدغه های اصلی اکثریت احزاب و نیروهای سیاسی مصر روند تحکیم دیموکراسی است که در این زمینه یکی از اقدامات صورت گرفته صدور سند توافق دیموکراتیک بوده است ه به ابتکار اخوان المسلمین بزرگترین جریان اسلامی مصر و حزب وفد قدیمی ترین حزب ملیگرای این کشور ترتیب یافته و بعد از رایزنی با دیگر احزاب سیاسی مصر مورد توافق قرار گرفته است.

روزنامه الاهرام به شماره مورخ 14 سرطان 1390 برابر با 5 جولای 2011 مقاله ای را در باره این سند توافق که گام مهمی در زمینه روشن ساختن دورنمای حرکت دیموکراسی خواهی در مصر تلقی شده است، از وحید عبدالمجید یکی از استراتژیستها و نویسندگان نامور مصری که خود در ترتیب پیشنویس آن سهم داشته به نشر رسانده است، که ترجمه آن در زیر تقدیم می گردد:

امکان ندارد نظام دیموکراتیک استوار و قابل تداومی را ایجاد کرد بدون اینکه بر اصول و پایه های اساسی دولت و جامعه توافقی کلی صورت بگیرد. دیموکراسی تنها عبارت از وجود احزاب و پارلمان و انتخابات و ترتیباتی برای مشارکت سیاسی نیست. بلکه علاوه بر اینها فرهنگی است که مبتنی بر گفتگو و دگرپذیری باشد با صرف نظر از میزان تفاوت یا اختلاف با دیگری. از آنجا که نظام دیموکراتیک از طریق سازماندهی به رقابت و فراهم آوری مکانیسمهای لازم برای اداره کشمکشهای سیاسی و اجتماعی به روشی مسالمت آمیز عمل می کند، اساس کار آن را در این راستا همانا توافق عمومی مورد قبول همه رقابت کنندگان تشکیل می دهد تا توانایی تحمل کشمکشهای سیاسی و اجتماعی را داشته باشد بدون اینکه در معرض آسیب و فروپاشی قرار بگیرد.

این همان چیزی است که سند توافق دیموکراتیک صادر شده با تایید شمار زیادی از احزاب قدیمی و جدید (شامل 18 حزب) به تاریخ 21 جون گذشته پس از اجتماعی در مقر حزب آزادی و عدالت، در پی آن است. نباید به این توافق به چشم یک معامله موقت و صرفاً یک بازی انتخاباتی نگاه کرد که به قصد توزیع کرسیهای پارلمان صورت گرفته است، چه بین دو طرف باشد و چه بیشتر. عده ای فکر کردند که این کار صرفاً یک معامله است که به انتخابات ارتباط دارد، و چنین تصویری زاده فرهنگ سیاسی رایج است که هنوز مفهوم توافق دیموکراتیک را نفهمیده است. در این میان آنچه بیشتر مایه شگفتی است این باور می باشد که گویا این توافق فقط یک توافق دوجانبه میان اخوان المسلمین و حزب وفد است تا یک را میان خود تقسیم کنند. در حالی که این سند توافق (سند توافق دیموکراتیک بخاطر مصر) در حضور 18 حزب صادر گردیده است.

حقیقت این است که در اینجا نه کیکی است و نه منافع دیگری که بشود آن را به چنگ آورد. بلکه آنچه با آن سروکار داریم ویرانی مزمینی است که از نظام سابق بجا مانده است و هرکس که بخواهد مسئولیت اصلاح این وضع را به عهده بگیرد باید صورتحساب روشن و شفافی به مردم ارائه بدهد، چراکه دیگر در بازپرسی و محاسبه او کوتاهی نخواهد شد. این همان چیزی است که جماعت اخوان المسلمین آن را درک می کند و به همین خاطر از اولین کسانی بود که به فراخوان توافق لبیک گفت و در اول ماه مارچ گذشته اقدام به مبادرت پسندیده ای کرد با عنوان (همه باهم سازندگی را شروع کنیم: تلاشی بخاطر مصر).

حزب وفد از نخستین لحظه علاقمند بود که به این ابتکار بپیوندد و به همین جهت در اولین اجتماعی که برای مناقشه آن در 16 مارچ در حضور مرشد عام اخوان المسلمین و رؤسای احزاب وفد و تجمع و دستوری دیموکراتیک و نمایندگان رؤسای چهار حزب دیگر، یعنی حزب ناصری و حزب کار و حزب کرامت و حزب آزادگان، برگزار شد اشتراک کرد، و در این نشست هماهنگ کننده انجمن ملی تخییر و نمایندگان شماری از جریانهای سیاسی و فکری چپ و لیبرال و ائتلاف جوانان و انجمنهای مردمی کلیهای هیئتهای علمی پوهنتونها علاوه بر شماری از شخصیتهای عمومی موافق با توافق دیموکراتیک هم حضور داشتند.

در این نشست، پروژه ای که اخوان به آن مبادرت کرده بود مورد مناقشه قرار گرفت و ملاحظات فراوانی از

سوی اکثریت شرکت کنندگان ارائه شد، و نشست به اینجا منتهی شد که نگارنده این مقاله و علی عبدالفتاح، یکی از چهره های رهبری اخوان این موضوع را دوباره به صورت یک سند توافقی آماده نمایند با در نظر داشت ملاحظاتی که مطرح شده بود و یا ممکن بود مطرح بشود آنگاه که از همه احزاب و نیروهای سیاسی و اجتماعی خواسته می شد که هرچه را برای یک سند توافق دیموکراتیک فراگیر لازم می شمارند ارسال نمایند.

حزب وفد که رهبری آن از همان لحظه نخست به این موضوع علاقه نشان داده بود، ورقه ای را ارائه کرد که متضمن نگرش آن بود به آنچه باید توافق بر آن صورت بگیرد، و محتوای آن در در پروژه آن سند گنجانیده شد و همچنان دیگر ملاحظات و ایده ها و پیشنهادهایی که در دو نشست بعدی در 22 مارچ و 5 اپریل 2011 برگزار شد و یا ارسال گردید، همچنان ملحوظ قرار داده شد. همه اینها در پروژه این سند گنجانیده شد و همه بر این پایه مبتنی بود که توافق نیازمند عقب نشینیهایی است که نمایانگر نقاط مشترک اساسی باشد، نقاط مشترکی که هر عمل جدی نشان داده است که دامنه آن بسیار وسیعتر است از آنچه به ظاهر در سطح درگیریهای داغ و لفاظیهای معمول و تکراری به نظر می رسد.

به این خاطر وقتی که نشست ویژه اعلان سند توافق با حضور 18 حزب برگزار گردید، تفاهم بر آن دشوار نبود، زیرا آن را متضمن اصولی دانستند که باید بر قانون اساسی جدید به گونه ای حاکمیت داشته و در تسهیل اجرای انتخابات پارلمانی نقش داشته باشد تا جای نگرانی از این نباشد که جهت خاصی در فرایند صدور قانون اساسی یکه تاز خواهد بود.

برای حمایت از این توافق، و بخاطر روحیه مثبتی که از این طریق نمایان شد، توافق صورت گرفت که این سند پایه ائتلاف انتخاباتی در مرحله آینده باشد. میان کسانی که علاقمند این کار هستند بنا بر پیشنهادی که حزب وفد ارائه کرد و رهبری آن این تلاش ملی را مورد حمایت قرار داد. تلاشی که ممکن است حرکت مصر بسوی دیموکراسی را سرعت ببخشد. همچنانکه رهبری اخوان المسلمین هم به نقشی تاریخی کمر بست که به فرایند توافقی مبادرت نمود و آن را با تواضع شدید مراعات کرد و خود را به شکل بارزی نادیده گرفت.

هدف از این ائتلاف که هنوز محل گفتگو است، تاسیس حکومت وحدت ملی است تا از طریق آن همه برای ساختن مصر نوین و آزاد و عادلانه همکاری کنند.

به این خاطر لازم است به شکل خاص از دکتر محمد بدیع رهبر اخوان المسلمین و دکتر سید بدوی رهبر حزب وفد سپاسگزاری شود، هرچند آنان تنها نبودند و تلاش آنان امکان نداشت به جایی برسد اگر همکاری همه کسانی نمی بود که منافع ملی را بالاتر از ایدئولوژیها و گرایشهای تنگ و کوچک قرار دادند، به خلاف کسانی که توافق دیموکراتیک را نمی پسندند و شرطهایی را الزام می کنند که آن را نه یک توافق بلکه یک نوع املا از بالا می گردانند، چیزی که با حجم و وزن نسبی آنان هم همخوانی ندارد.

هیچ جایگزینی برای توافق در راستای بنای دیموکراسی وجود ندارد.. همان چیزی که مردم مصر از مدتها انتظار آن را کشیده اند و توقع دارند از هرگونه مشکل تراشی که مانعی در راه آن گردد اجتناب شود.. این همان چیزی است که باید طرفداران شکافهای عمیق به آن پی ببرند.. کسانی که به توافق دیموکراتیک پشت کرده اند.

.....
ترجمه مقاله فوق جهت آگاهی خدمت تقدیم گردید.

با احترام
دکتر خالدین ضیایی تاج الدین
ریس اندیشکده گفتمان تعلیمی